

Teknikföretagens konjunktur- **BAROMETER** 1:a kvartalet 2009

Teknikföretagens konjunkturbarometer omfattar bedömningar från 505 företag under mitten av februari. Försäljningen uppgår till 722 Miljarder SEK, varav 79 % säljs på export.

Konjunkturen fortsatt sämre

Den tidigare mycket kraftiga nedgången i konjunkturen har fortsatt i stor omfattning också under årets första kvartal. Utnyttjandet av produktionskapaciteten har rasat på bred front. Behovet av arbetskraft är också nere på rekordlåga nivåer. En av få ljuspunkter är att nedgången i orderingen sker i något mindre omfattning än tidigare. En annan att företagen på flera håll anger att färdigvarulagren begränsats.

Konjunkturbarometern för årets första kvartal visar sammanfattningsvis på en fortsatt omfattande nedgång. Orderingen på såväl export som hemma har försämrats nästan i lika snabb takt som tidigare samtidigt som utnyttjandet av produktionskapacitet och behovet av arbetskraft nått nya rekordlåga nivåer. Läget är därmed allvarigare än vad som rapporterades för ett kvartal sedan.

Någon botten i konjunkturen kan ännu inte sägas vara i sikte, men att takten nedåt i orderraset sammantaget dämpats något är ändå ett tecken på att fallet kan vara på väg att bromsas framöver. Samtidigt rapporterar företagen att färdigvarulagren begränsats.

I delbranscherna rapporterar **bil- och transportindustrin** att orderingen har fortsatt ned i något mindre dramatisk takt jämfört med tidigare. **Billindustrins leverantörer** upplever däremot ett ras i orderingen som är lika omfattande som tidigare både här hemma och

på export. Utöver bilindustrins leverantörer gäller detta också **leverantörer till maskinindustrin och till byggindustrin**. Ett positivt undantag är **leverantörer till tele- och elektronikindustrin** där färre företag än tidigare anger minskad ordervolym på export. Hemma är utvecklingen däremot lika negativ som förut.

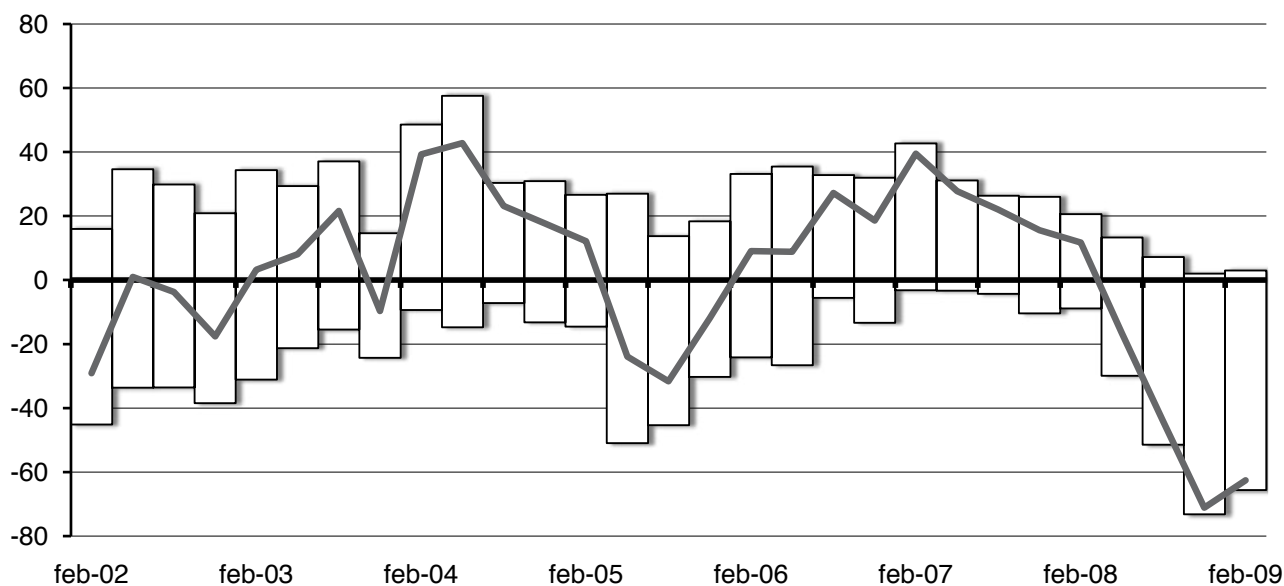
I den förra konjunkturbarometern var det endast **instrumentindustrin** som inte redovisade ett brett orderfall. Dessvärre rapporterar de nu en jämfört med andra branscher likartat negativ utveckling av hemmaorder. Exportorder minskar, men inte i samma omfattning som för teknikföretag sammantaget.

Exportorder till **maskinindustrin** minskar i högre omfattning än föregående kvartal, vilket återspeglar en fallande internationell efterfrågan. Positivt däremot är att det nu är färre maskinföretag än ett kvartal tidigare som rapporterar minskad ordervolym på hemmamarknaden.

Att industrikonjunkturen också i Sverige är fortsatt negativ framgår tydligt av en fortsatt kraftig nedgång i orderingen för **metallvaruindustrin**.

Andelen teknikföretag som utnyttjar kapaciteten fullt ut har rasat påtagligt och är nu i nivå med tidigare bottnar. Även behovet av arbetskraft har fortsatt minska och är nere på rekordlåga nivåer. Endast 4 % av företagen rapporterar brist på yrkesarbetare och inte ett enda av de 505 undersökta företagen anger brist på andra arbetare.

Orderingen rasar, men i något lägre takt

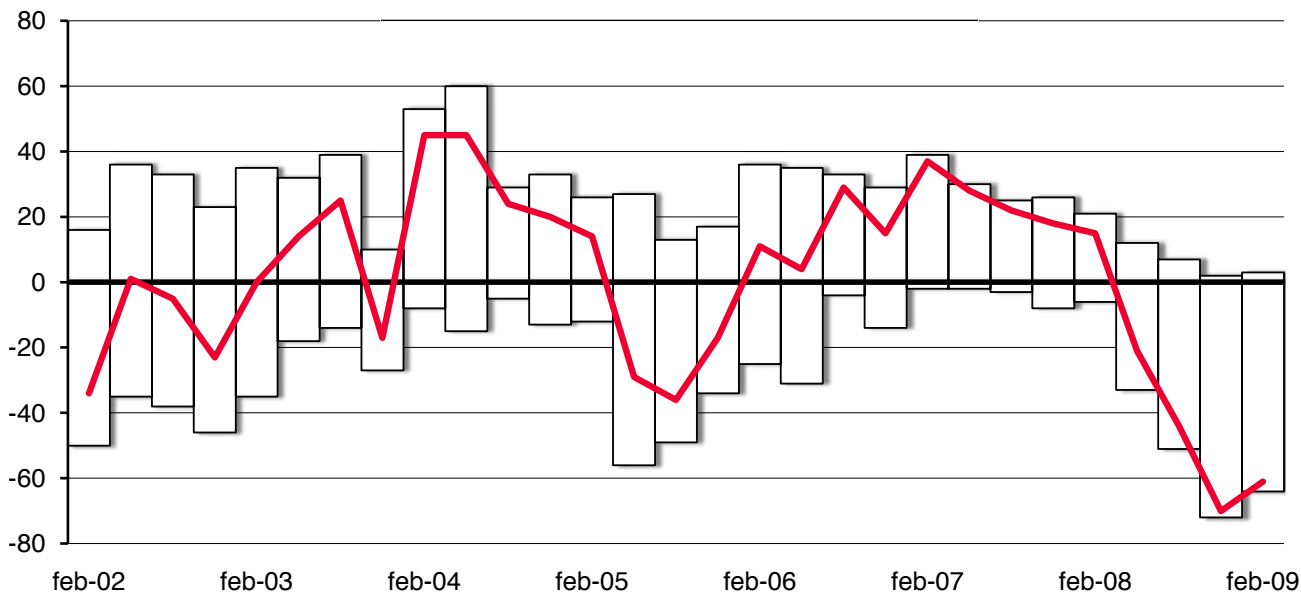
Andel teknikföretag (viktat med storleken på försäljningen) som anger att totala orderingen det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

Orderläget

	Sverige	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto	Export	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto
Metallvaruföretag										
nov-08		2	17	81	-79		1	9	90	-89
feb-09	42%	2	19	79	-77	58%	2	10	88	-86
Lev. till bygg o anläggning										
nov-08		6	23	71	-65		4	2	94	-90
feb-09	33%	1	29	70	-69	67%	0	6	94	-94
Maskinindustri										
nov-08		4	24	72	-68		4	21	75	-71
feb-09	22%	3	35	62	-59	78%	8	9	83	-75
Leverantörer maskinind.										
nov-08		5	7	88	-83		3	7	90	-87
feb-09	42%	5	7	88	-83	58%	4	4	92	-88
Leverantörer tele och elektronik										
nov-08		2	24	74	-72		1	16	83	-82
feb-09	49%	3	21	76	-73	51%	0	34	66	-66
Instrumentindustri										
nov-08		3	68	29	-26		22	20	58	-36
feb-09	11%	3	18	79	-76	89%	21	12	67	-46
Bilindustri/transport										
nov-08		0	13	87	-87		0	4	96	-96
feb-09	16%	3	16	81	-78	84%	1	27	72	-71
Leverantörer bilindustri										
nov-08		1	7	92	-91		0	3	97	-97
feb-09	52%	0	3	97	-97	48%	1	5	94	-93
<hr/>										
Teknikföretag totalt										
nov-08		2	21	77	-75		2	26	72	-70
feb-09	21%	3	26	71	-68	79%	3	33	64	-61
<hr/>										
0-74 anställda										
nov-08		5	34	61	-56		12	33	55	-43
feb-09	58%	5	33	62	-57	42%	6	36	58	-52
75-150 anställda										
nov-08		5	23	72	-67		11	15	74	-63
feb-09	54%	4	14	82	-78	46%	9	18	73	-64
151-500 anställda										
nov-08		6	31	63	-57		13	33	54	-41
feb-09	36%	3	22	75	-72	64%	2	22	76	-74
501- anställda										
nov-08		0	16	84	-84		1	25	74	-73
feb-09	15%	2	29	69	-67	85%	3	35	62	-59

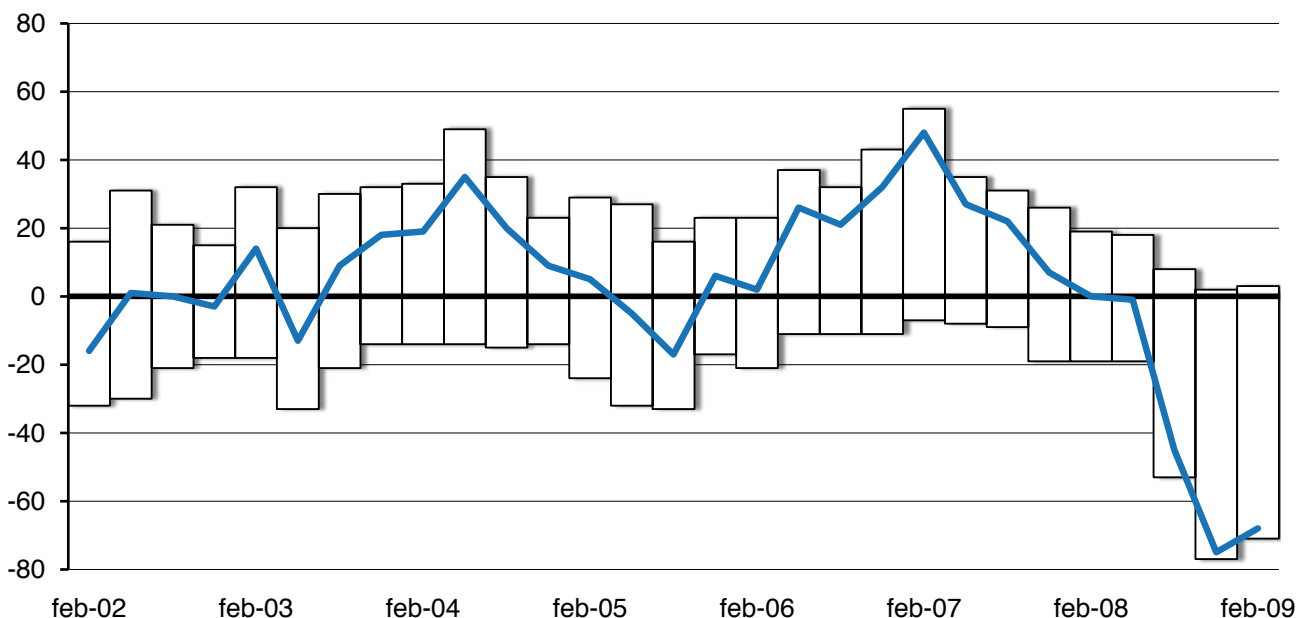
Orderingången teknikföretag totalt

Ordervolymen på export minskar ytterligare, men i något lägre takt...

Andel teknikföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

...och samma bild på hemmamarknaden

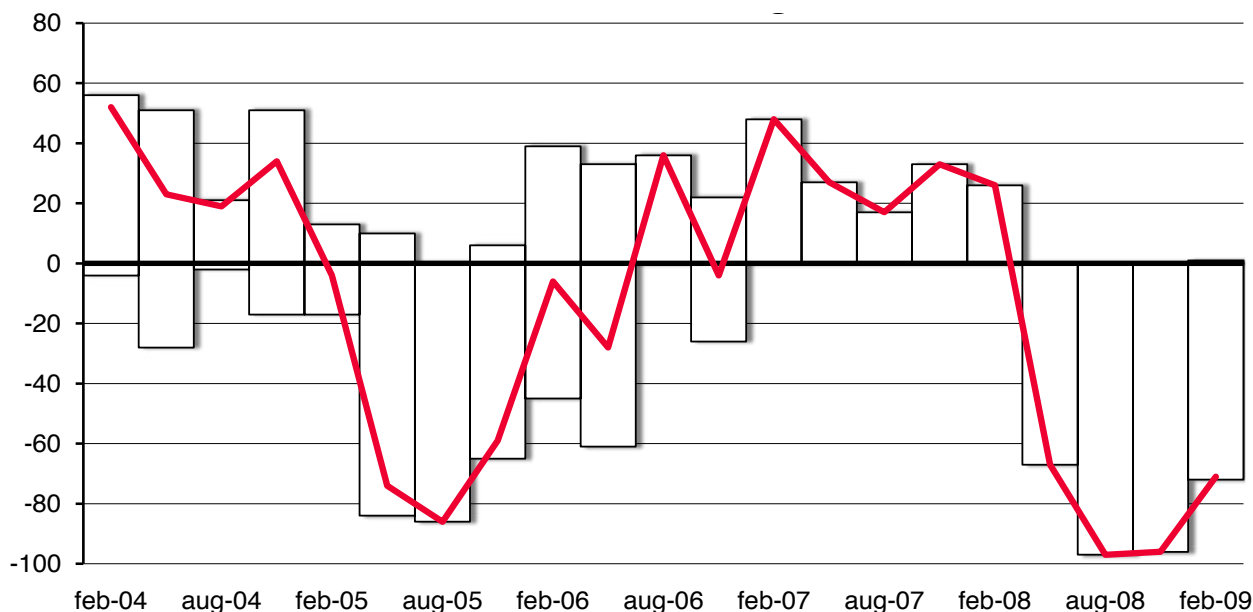

Andel teknikföretag (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

Orderingången har fortsatt falla för **bil- och transportmedelsindustrin**, men i något mindre omfattning än under sista kvartalet i fjol. Även orderingången från hemmamarknaden har fortsatt nedåt, men här mer marginellt än i slutet av 2008. Trots att orderingången inte minskar i samma takt som tidigare rapporteras ändå en mycket omfattande nedgång i ordervolymen.

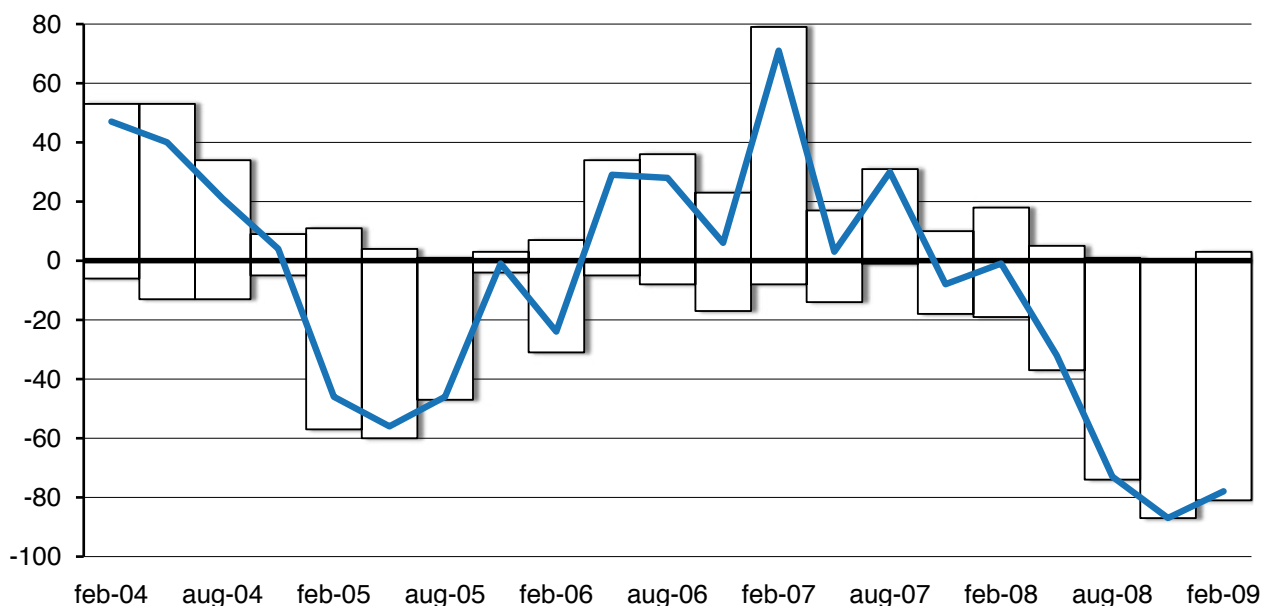
Över 90 % av företagen anser orderstocken som mindre än normalt, vilket är i nivå med föregående kvartal. Positivt är samtidigt att färdigvarulagren, som ökade i hög omfattning under andra halvåret i fjol, har reducerats under årets första kvartal. Resursutnyttjandet har däremot minskat till en ny rekordlåg nivå.

Bilindustrins exportorder faller, men inte i lika snabb takt som tidigare...

Andel bil-och övriga transportmedelsföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

...och något även på hemmamarknaden

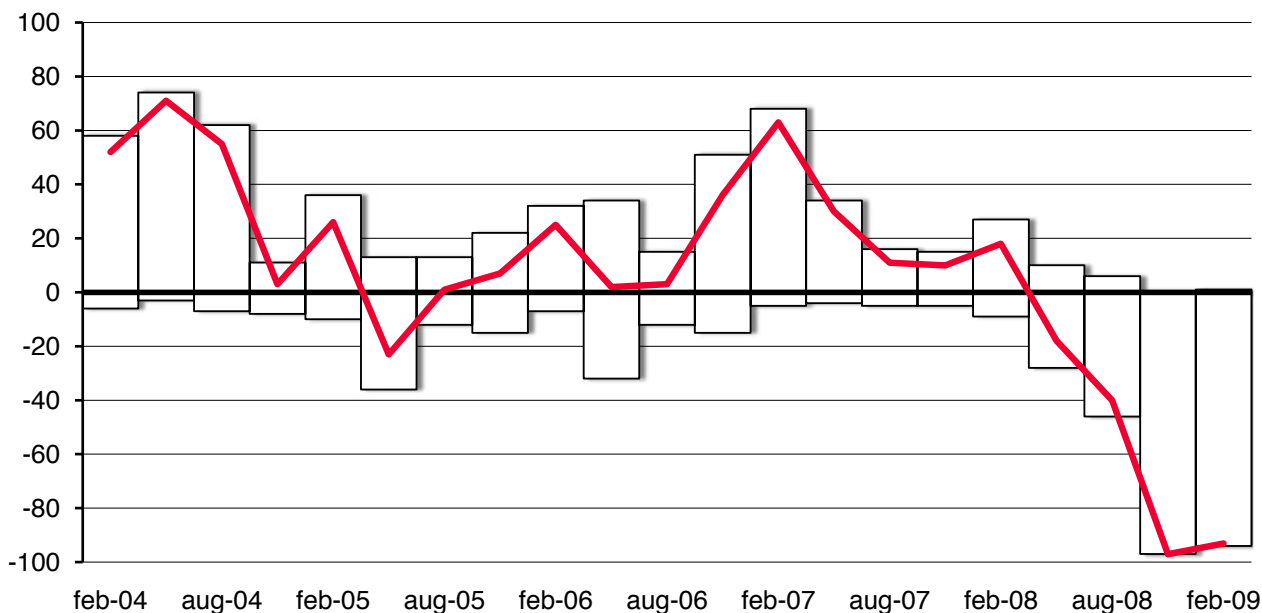
Andel bil-och övriga transportmedelsföretag (viktat med storleken på hemmaförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

Orderingången från hemmamarknaden för **leverantörer till bilindustrin** visar däremot inga tecken på uppbromsning, och raset omfattar nu alla leverantörer närmast utan undantag. Orderingången från export har fallit i ungefär samma omfattning som under fjärde kvartalet i fjol. Sammantaget innebär detta en fortsatt mycket kraftig försämring av orderläget för leverantörerna. Situationen är naturligtvis en direkt återspeglning av den försämrade

efterfrågan för sluttillverkare såväl i Sverige som på de viktigaste exportmarknaderna i Europa och på andra håll.

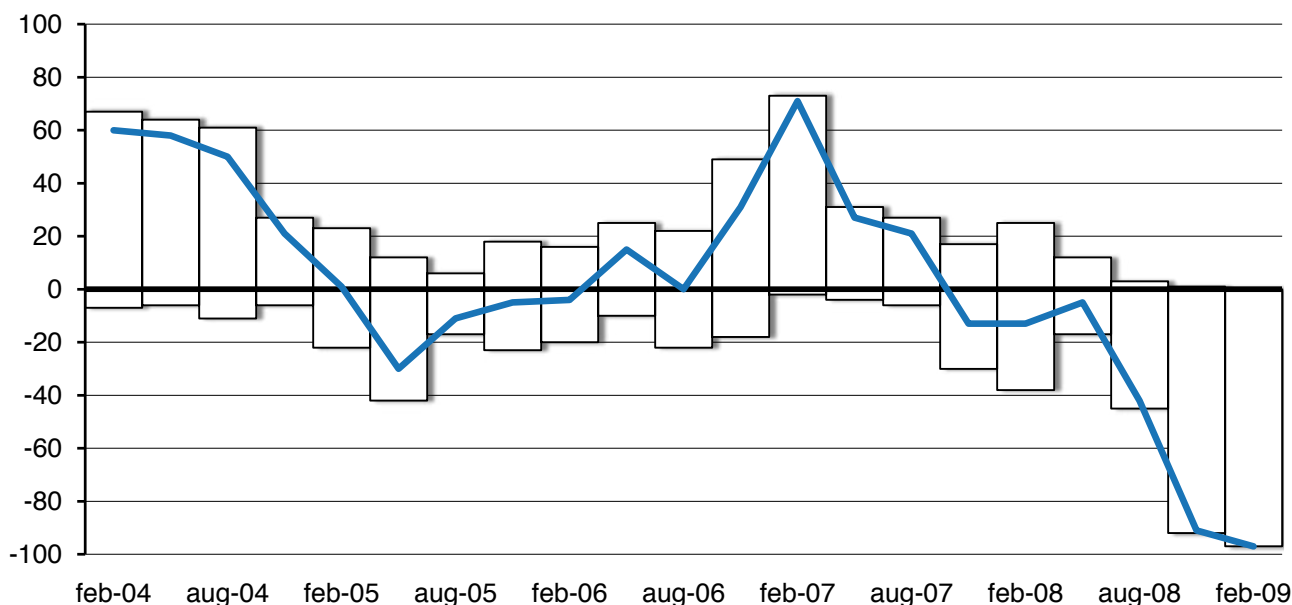
Hela 85 % av leverantörerna anser nu orderstocken som mindre än normalt och detta är en mycket kraftig försämring jämfört med exempelvis 15 % under fjolårets sista kvartal. Inte ett enda leverantörsföretag bedömer orderstocken som större än normalt. Dessvärre har färdigvarulagren för leverantörerna även ökat något jämfört med kvartalet innan.

Exportorder fortsätter minska i stor omfattning för bilindustrins leverantörer...

Andel billeverantörer (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

...och närmast utan undantag på hemmamarknaden

Andel billeverantörer (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

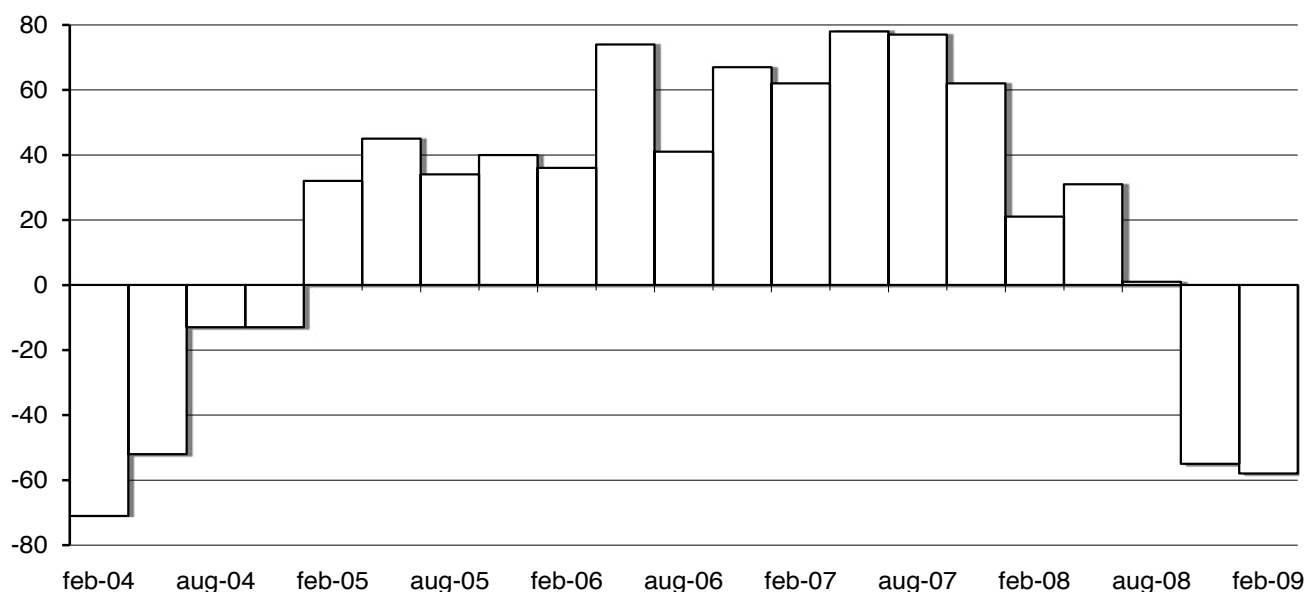
Leverantörer till tele- och elektronikindustrin rapporterar en fortsatt svag hemmamarknad. Ordergången minskar för tre fjärdedelar av företagen. Däremot minskar inte exportordervolymen i lika stor omfattning som tidigare. Orderstocken har krympt rejält, tre av fyra företag bedömer den nu som mindre än normalt.

Ordergången för **instrumentindustrin** försämras, särskilt markant på hemmamarknaden. Detta har även påverkat orderstocken negativt. Under första kvartalet i

år anser nära en tredjedel av företagen orderstocken vara mindre än normalt jämfört med 20 % sista kvartalet i fjol. Instrumentföretagen har tidigare haft en klart mindre nedgång i ordergången jämfört med andra branscher.

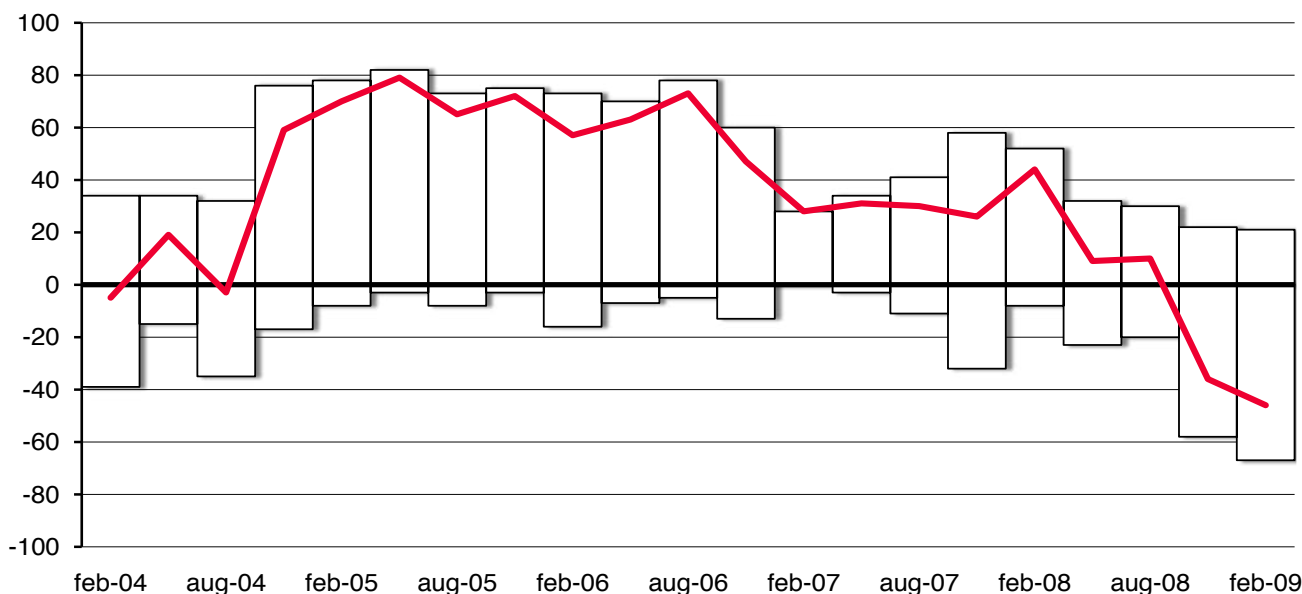
Ordergången för tillverkare av **elmaskiner** och elapparater fortsätter att minska. Något fler företag än tidigare är missnöjda med orderstocken, och 69 % anser den som mindre än normalt.

Minskad orderstock för elmaskiner

Elmaskinindustri. Bedömning av orderstockens storlek. (viktat efter storlek på försäljningen). Netttotal större(+) minus mindre (-) än normalt. Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturundersökning.

Instrumentindustrin får färre exportorder

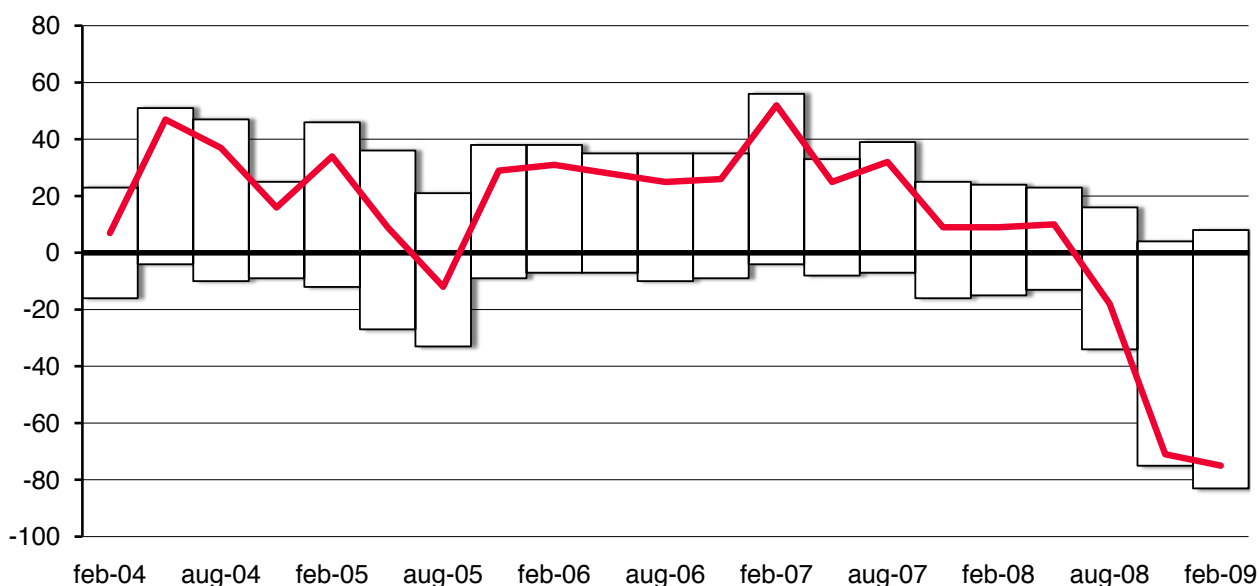
Andel instrumentföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att ordergången på export det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

Den internationella efterfrågan på investeringsvaror förefaller på flera håll närmast ha stannat upp helt. Detta återspeglas i **maskinindustrins** exportorder som fortsätter minska i stor omfattning. Hela 83 % av maskinföretagen rapporterar minskade exportorder, vilket är den högsta siffran sedan mätningarna startade. Positivt är däremot att hemmaorder inte minskat i samma omfattning som under sista kvartalet i fjol.

Samtliga av maskinindustrins olika delbranscher rappor-

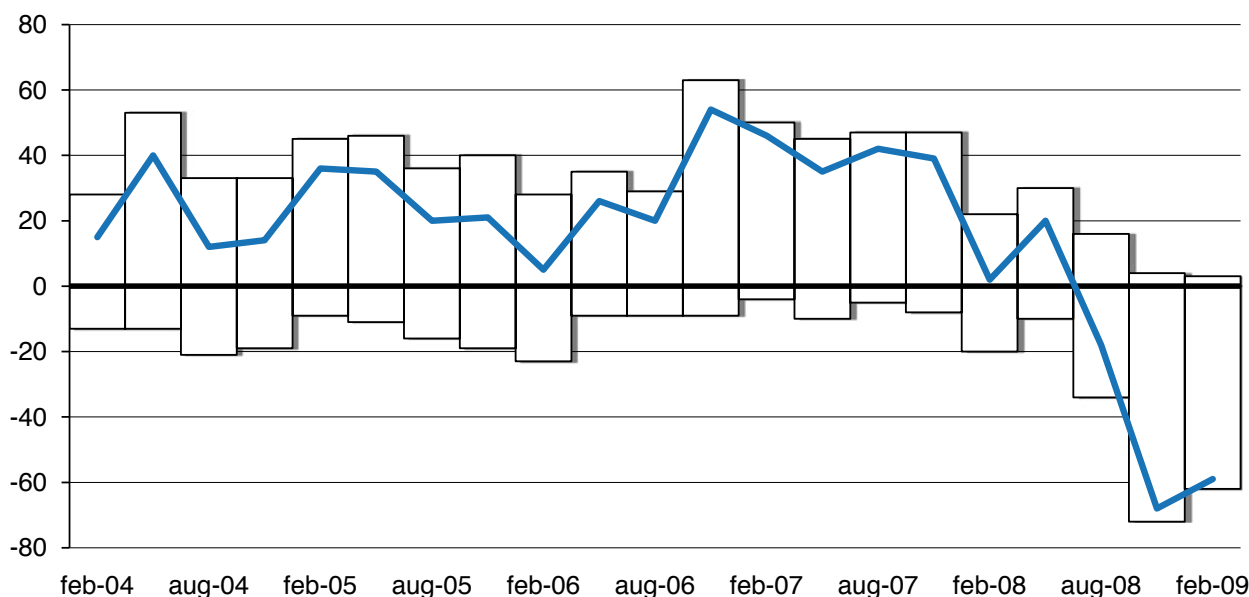
terar fortsatt minskad ordergång. Tillverkare av maskiner till annan tillverkningsindustri än teknikföretag redovisar exempelvis en fortsatt mycket omfattande minskning i exportordervolymen. Detta reflekterar nära nog den kollaps i efterfrågan på investeringsvaror som uppstått globalt. Positivt är att tillverkare av kraftalstrande maskiner (hydraulik, pneumatik, pumpar, kompressorer, mekanisk kraftöverföring o dyl.) inte rapporterar riktigt lika stor nedgång på den svenska hemmamarknaden som tidigare.

Maskinindustrins ordergång på export faller i ökad omfattning...

Andel maskinföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att ordergången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

...men i något lägre takt här hemma

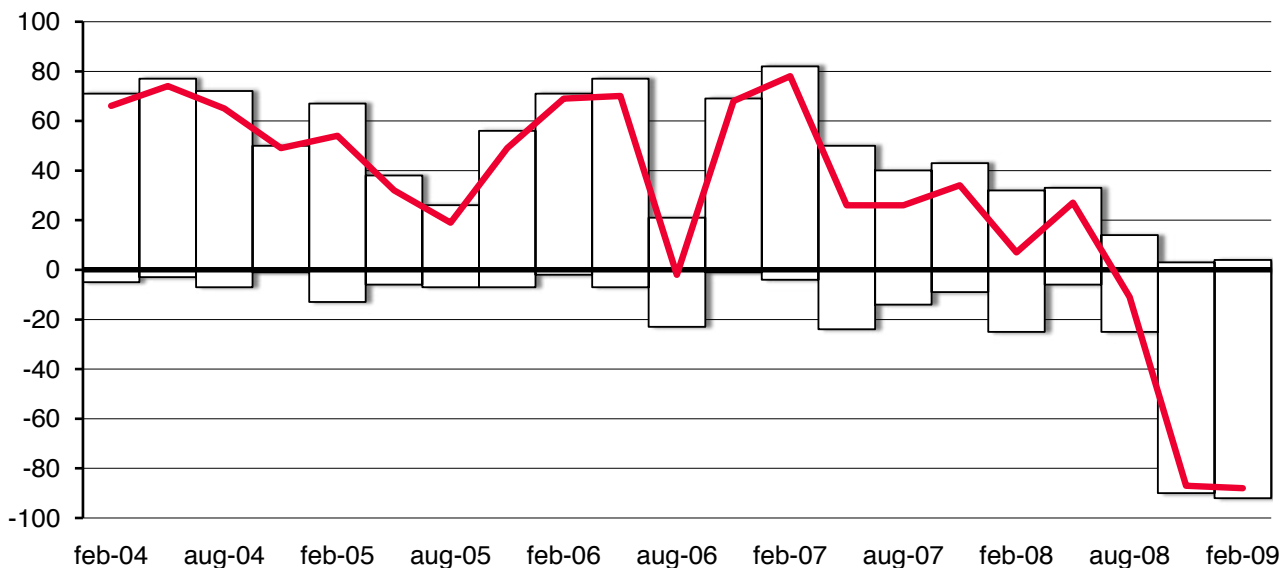
Andel maskinföretag (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

Den omfattande nedgången för maskinindustrin påverkar naturligtvis direkt orderingen för **leverantörer till maskinindustrin**. Minskningen på såväl export som på hemmamarknaden är minst lika omfattande som under fjärde kvartalet i fjol. Exportorderingen minskar för hela 92 % av leverantörerna. Den kraftiga minskningen för exportorder reflekterar att tillverkare av maskin-

utrustning globalt möter en fortsatt mycket svag efterfrågan.

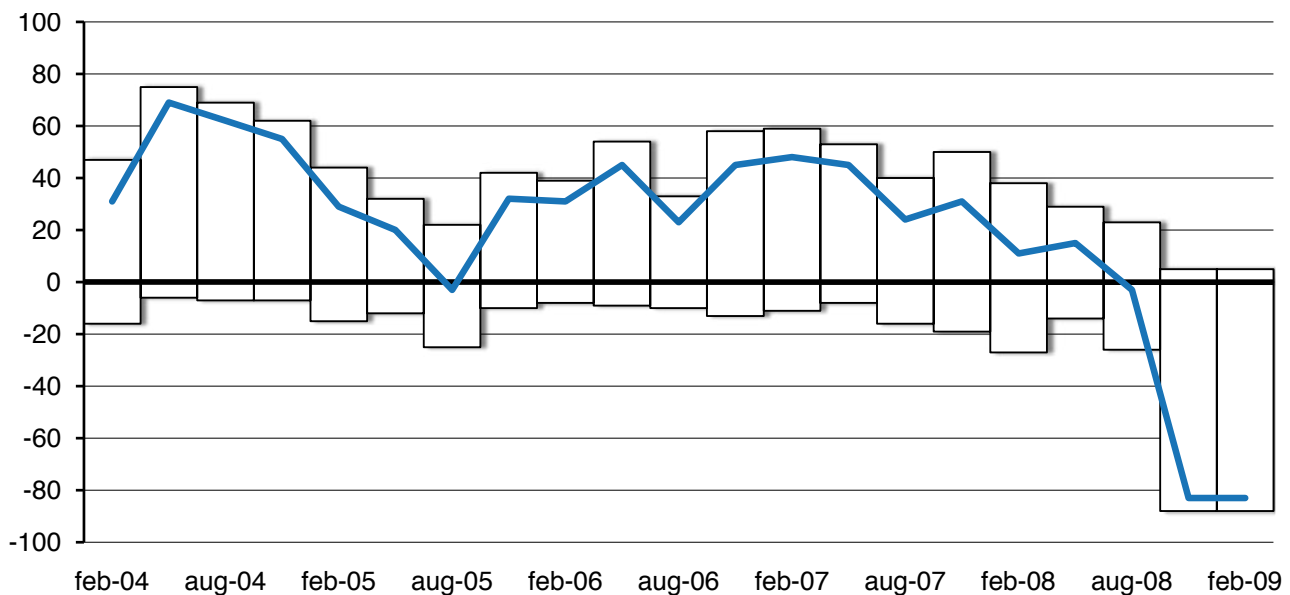
Orderstockarna fortsätter minska och andelen företag som anser den som mindre än normalt uppgår till 64 % jämfört med 46 % under fjärde kvartalet i fjol. Därtill har färdigvarulagren ökat i relativt stor omfattning jämfört med föregående kvartal.

Fortsatt brett fall i exportorder för leverantörer till maskinindustrin...

Andel företag som levererar till maskinindustrin (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingen på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

...och närmast lika illa på hemmamarknaden

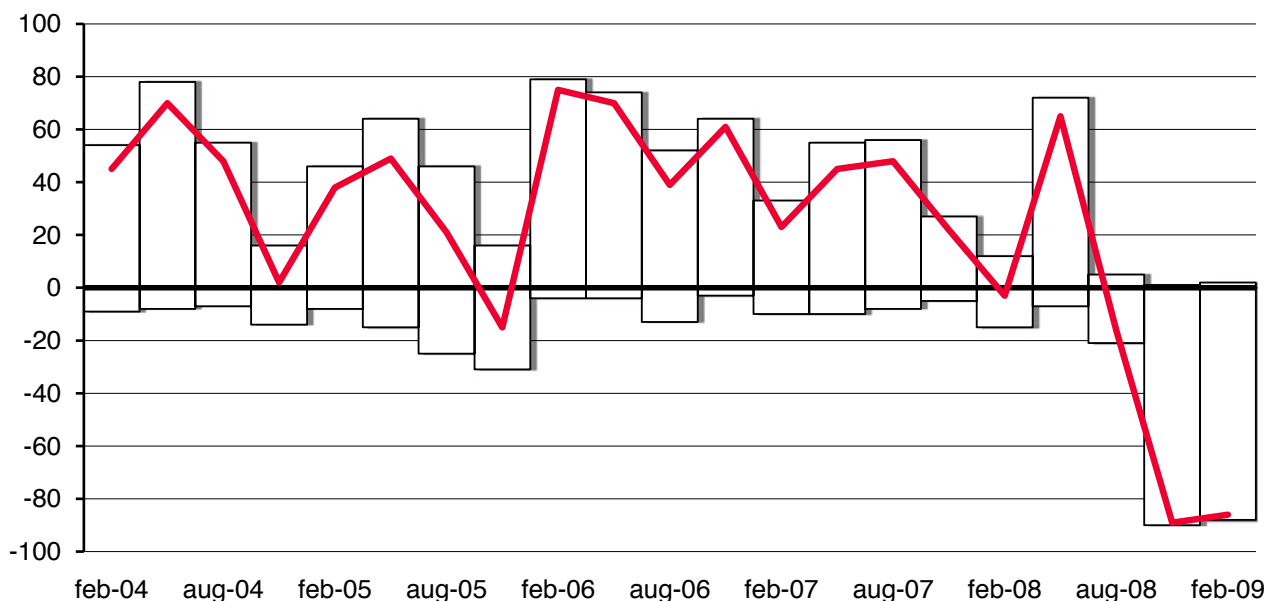
Andel företag som levererar till maskinindustrin (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

Metallvaruindustrin rapporterar en fortsatt omfattande minskad ordergång. Orderfallet såväl på export som hemmarknaden visar dock en tendens till en stabilisering då nedgången – om än marginellt – inte är lika omfattande som under sista kvartalet i fjol. Positivt är här att gruppen metallbearbetande företag (ytbehandling, fräsning, svarvning, borrar mm) redovisar en liten förbättring i den meningen att order från såväl hemma-

marknaden som exportmarknaden inte faller i samma utsträckning som tidigare.

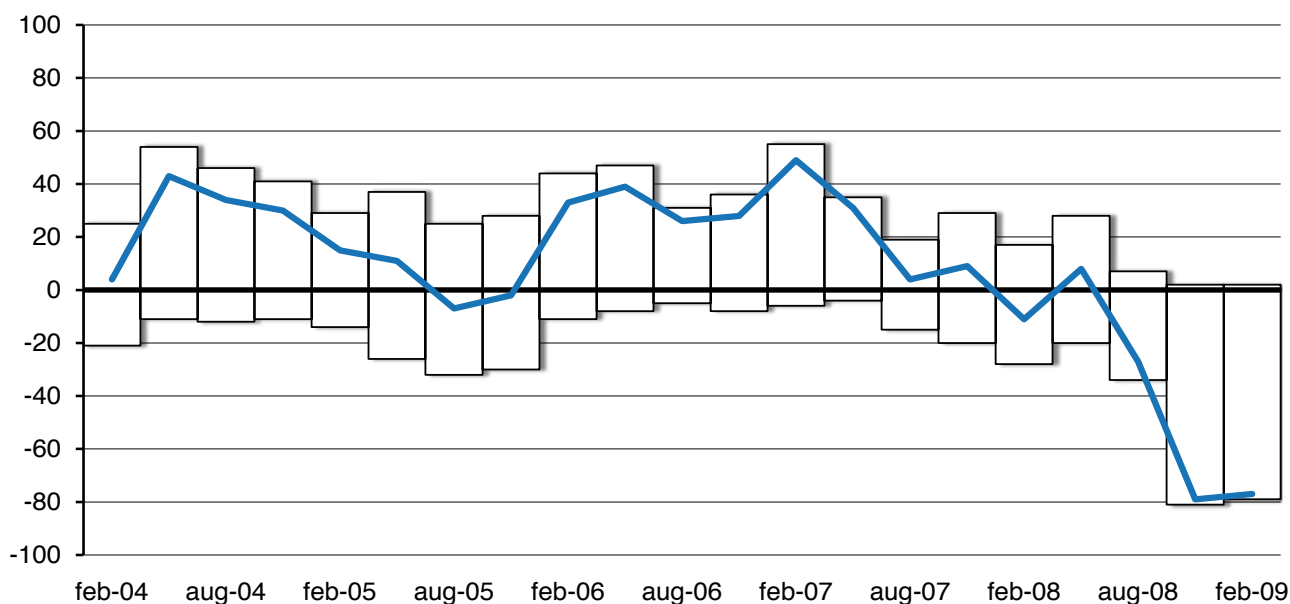
Orderstockarna har fortsatt minska och hela 79 % av företagen anser att orderstocken är mindre än normalt. Föregående kvartal var motsvarande siffra 38 %. Färdigvarulagren som under fjärde kvartalet i fjol ökade i stor omfattning har nu reducerats i betydande omfattning till mer normala nivåer.

Exportorder faller fortsatt i nära oförändrad omfattning för metallvaruföretag...

Andel metallvaruföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att ordergången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

...och så även på hemmamarknaden

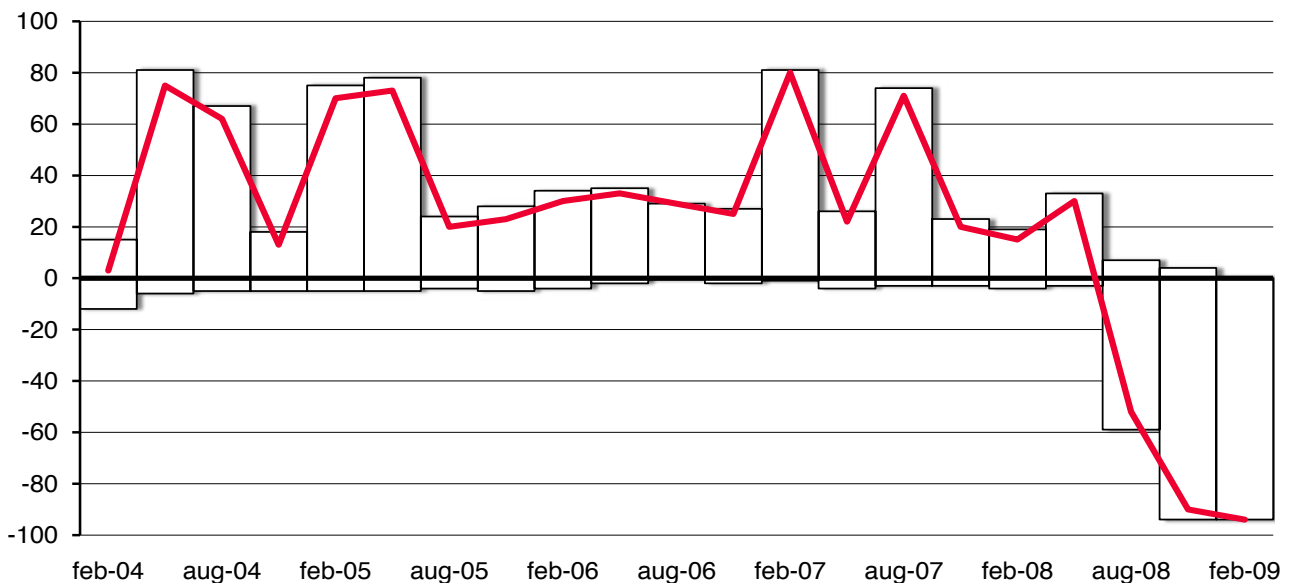
Andel metallvaruföretag (viktat med storleken på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

Raset i orderingen för **leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin** har fortsatt. Från exportmarknaden rapporterar hela 94 % av företagen minskad ordergång. Orderingen från hemmamarknaden faller för tredje kvartalet i rad. Här är det 70 % av företagen som redovisar en minskning. Nedgången återspeglar väl de

negativa signaler som byggindustrin i Sverige ger för det aktuella läget och utsikterna framöver.

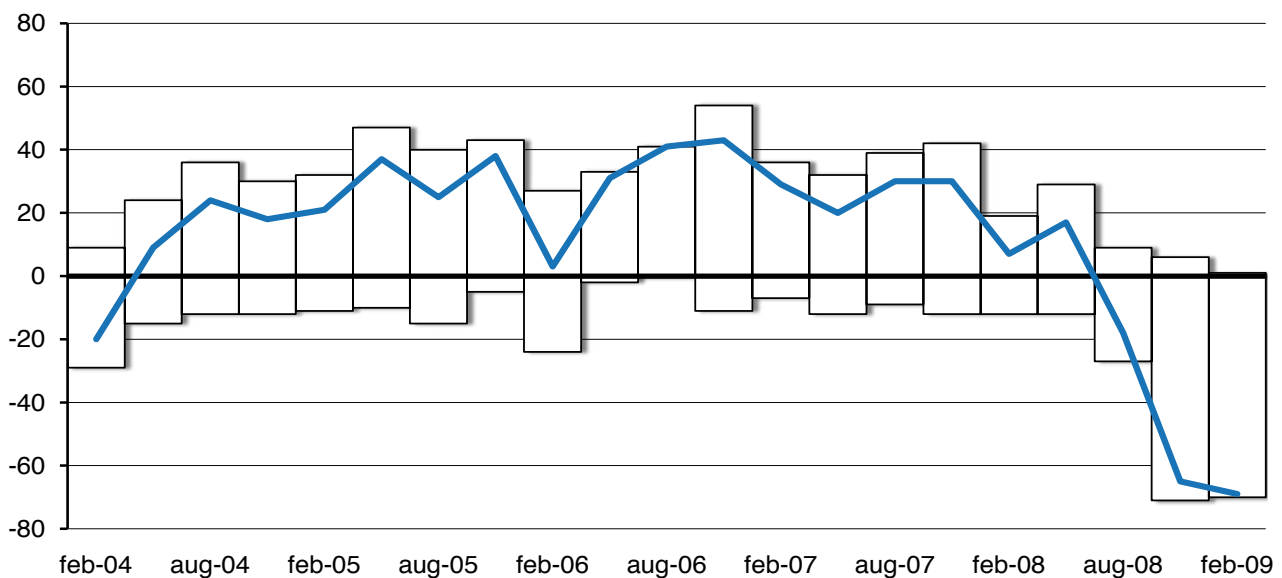
Byggleverantörerna rapporterar även en klart försämrad orderstock. Höga 85 % anser den som mindre än normalt. De redan stora färdigvarulagren under föregående kvartal kvarstår samtidigt.

Fortsatt ras i exportorder för leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin...

Andel leverantörer till byggindustrin (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingen på export det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer.

... och fortsatt nedåt även på hemmamarknaden

Andel leverantörer till byggindustrin (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat-minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa industribarometer.

Personalläget: Efterfrågan på arbetskraft mycket låg

Bristen på yrkesarbetare har under första kvartalet fallit ytterligare. Totalt rapporterar nu endast 4 % av företagen brist på yrkesarbetare. Siffran kan jämföras med 9 % kvartalet innan och med 30 % för ett år sedan. Andelen företag med brist på yrkesarbetare har minskat i alla storleksgrupper av företag. I storföretagen, eller de med fler än 500 anställda, rapporterar endast 2 % av företagen brist på yrkesarbetare. Man får gå tillbaka till den djupa lågkonjunkturen i början på 1990-talet för att hitta jämförbara nivåer.

I fyra av åtta delbranscher eller leverantörsgrupper rapporterar inte något företag brist på yrkesarbetare överhuvudtaget. Bristen på yrkesarbetare i metallvaruindustrin har fortsatt ned, nu för femte kvartalet i rad och endast 4 % av dessa företag rapporterar brist. Behovet av yrkesarbetare minskar också i maskinindustrin och är nu låga 5 %. Leverantörer till maskinindustrin och bilindu-

strin redovisar en minskning i bristen på yrkesarbetare till 3 % respektive 2 %.

Bristen på **tekniker/ingenjörer** fortsätter också ned. Bristen för teknikföretag sammantaget har minskat till 10 %, vilket är den lägsta nivån på tre år.

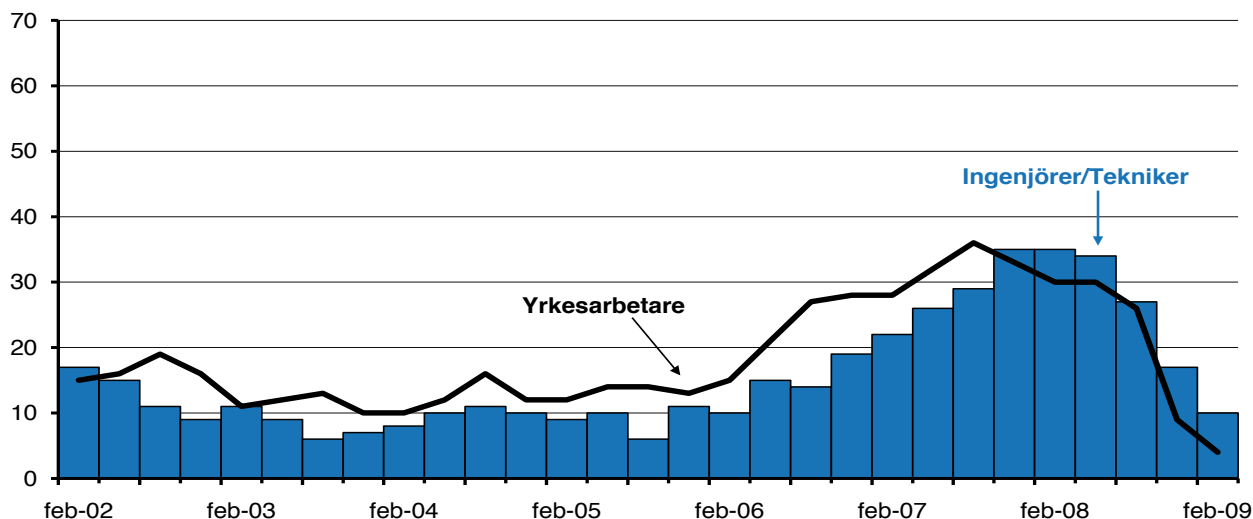
Bristen på ingenjörer minskar i stor omfattning i elektroindustrin samt bland dess leverantörer. I dessa två grupper är den nu 6 % respektive 5 %. I övriga delbranscher avtar bristen på ingenjörer till under 10 % förutom i maskinindustrin där 15 % av företagen fortfarande rapporterar brist på ingenjörer.

Bristen på andra grupper av arbetare eller tjänstemän är nu också rekordlåg. Inte ett enda av de undersökta 505 företagen rapporterar exempelvis brist på andra arbetare än yrkesarbetare och 2 %, det vill säga endast 10 företag, rapporterar brist på andra tjänstemän än ingenjörer/tekniker.

Andel företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer

	Metallvaru- industri	Maskin- industri	Leverantö- rer Maskin- industri	Elektro- industri	Leverantörer Tele- och elek- tronikindustri	Instrument- industri	Transport- medel/bil- industri	Leveran- törer bil- industri	Teknik- företag totalt
Yrkesarbetare									
aug-08	23	29	34	30	34	15	22	26	26
nov-08	8	13	14	7	7	0	3	9	9
feb-09	5	5	3	0	0	0	0	2	4
Tekniker/Ingenjörer									
aug-08	18	34	29	42	45	11	24	28	27
nov-08	14	21	13	23	19	9	13	12	17
feb-09	8	15	9	6	5	4	8	5	10

Ny bottennotering i efterfrågan på personal

Andel teknikföretag som anger brist på olika kategorier av arbetskraft. Källa: Teknikföretagen.

Kapacitetsutnyttjandet rekordlåg

Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande har fortsatt att falla i stor omfattning det senaste kvartalet eller från 31 % fjärde kvartalet 2008 ned till 19 %. Siffran på kapacitetsutnyttjandet är den lägsta sedan Teknikföretagens mätningar inleddes 1993. Så här låga nivåer har tidigare endast registrerats under andra halvan av 1970-talet och under lågkonjunkturen i början av 1990-talet.

Samtliga delbranscher eller grupper av leverantörer rapporterar ett påtagligt minskat kapacitetsutnyttjande under årets första kvartal. Nedgången är inte oväntad sett till det stora ras i orderingången som inträffade under fjolårets senare del.

Leverantörer till maskinindustrin samt transportmedelsindustrin är de som rapporterar den mest omfattande minskningen i utnyttjandet av produktionskapaciteten. Även för leverantörer till tele- och elektronikindustrin anges en stor nedgång till mycket låga nivåer.

Även i maskin- och instrumentindustrin avtar utnyttjandegraden. I maskinindustrin rapporterar nära en fjärdedel av företagen och i instrumentindustrin en tredjedel av företagen fullt kapacitetsutnyttjande. I jämförelse med läget för ett år sedan är nedgången samtidigt stor. Då rapporterade 59 % av maskinföretagen fullt utnyttjande och för instrumentindustrin var det hela 64 % av företagen som körde för fullt.

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

	feb -09	nov -08
Metallvaruindustrin	12%	21%
Leverantörer till bygg och anläggning.ind.	22%	31%
Maskinindustri	23%	39%
Leverantörer till maskinindustri	7%	27%
Elektroindustri	17%	30%
Leverantörer till tele- och elektronikindustri	9%	24%
Instrumentindustri	33%	45%
Transportmedel/Bilindustri	13%	32%
Leverantörer till bilindustri	11%	20%
Totalt teknikföretag	19%	31%

Aktuellt från Teknikföretagen

Teknikföretagens Konjunkturbarometer
ISSN 1403-9559
Utges i mars, juni, september
och december.

Teknikföretagen
Box 5510, 114 85 Stockholm
Telefon 08-782 08 00
Fax 08-782 09 00
www.teknikforetagen.se

Anders Rune
Telefon 08-782 08 36,
anders.rune@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist
Telefon 08-782 08 34,
bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Beställning av tryckt exemplar:
www.teknikforetagen.se

Teknikföretagen